

Landmärken

Per Berggrén

Landmärken

Plock i bildarkivet

Per Berggrén

Navigare necesse est

Att träffa människor från andra kulturer, att känna historiens vingslag och att tala främmande språk är livets krydda. Det ger en förståelse för att det också finns andra värden än de vi har här hemma i Sverige.

I den här boken får du följa med på en resa som börjar i hemstaden Karlstad, fortsätter runt om i Sverige, far vidare ut i Norden och sedan ut över hela världen.

Bilderna är tagna under några av mina resor tillsammans med hustru Inger runt jorden. En del är skannade från diabilder från andra halvan av 1900-talet.

LANDMÄRKEN

Under årens lopp har en mängd bilder samlats i gömmorna, både dia och digitala bilder, och jag ville på något sätt ta vara på några av dem. Landmärken är en bok som jag gjort för att minnas mina resor tillsammans med hustru Inger runt om i världen. Boken är tryckt i ett mycket begränsat antal. Tanken har aldrig varit att den skall vara ute till försäljning.

Boken är tryckt i 7 exemplar på Exakta.

Bokens framsida visar porten till området runt Taj Mahal i Agra i Indien.

Karlstad augusti 2023
Per Berggrén

Innehåll

6	Sverige, Karlstad – Östra bron
8	Sverige, Kristinehamn – Världens största Picassoskulptur
10	Sverige, Lund – Nordens förnämsta romanska katedral
14	Sverige, Göteborg – Vinga fyr
16	Sverige, Norge, Finland – Treriksröset
18	Sverige, Kiruna – Kiruna kyrka
22	Sverige, Stockholm – Drottningholms slott
24	Norge, Oslo – Operahuset och Munchmuseet
26	Norge – Hurtigruten
30	Island – Blå lagunen
32	Island – Naturen
36	Island – Vattenfall
38	Estland, Narva – Stora nordiska kriget
42	Lettland, Riga – Jugend
46	Litauen – Korskullen
48	Ryssland, Moskva – Vasilijkatedralen
50	Ryssland, S:t Petersburg – Peterhof
54	Frankrike, Paris – Eiffeltornet
60	Storbritannien, London – Tower bridge
62	Storbritannien, London – Big Ben
64	Tyskland, Berlin – Brandenburger Tor
66	Tyskland, Berlin – Förintelsemonumentet
68	Italien, Pisa – Lutande tornet
74	Italien, Rom Colosseum
76	Italien – Pompeji
78	Spanien, Barcelona – Sagrada familia
80	Bosnien och Herzegovina – Mostar

82	Grekland, Peloponnesos – Delfi
86	Grekland, Peloponnesos – Lejonporten
88	Portugal, Sagres – Europas sydvästligaste punkt
90	USA, New York – Frihetsgudinnan
92	USA, San Fransisco – Golden Gate bridge
94	USA, New Orleans – Jazzens födelsestad
96	Mexiko – Chitzén Itzá
100	Guatemala – Sololá
102	Brasilien – Brasilia
108	Turkiet, Istanbul – Hagia Sofia
116	Egypten, Kairo – Cheopspyramiden
120	Tanzania – Kilimaniaro
122	Kina, Jinshanling – Kinesiska muren
124	Kina, Peking – Himmelska fridens torg
126	Kina, Peking – Förbjudna staden
128	Myanmar, Yangon – Shwedagonpagoden
132	Thailand, Bangkok – Wat Prah Kaew
136	Thailand, Kanchanaburi – Tigerparken
138	Thailand, Kanchanaburi – Bron över floden Kwai
140	Kambodja, Siem Reap – Angkor Wat
146	Nord-Sydkorea – DMZ
148	Japan, Itsukushima – Shintohelgedomen
150	Japan, Hiroshima – Minnesplatsen för den första kärnladdningen
154	Indien, Agra – Taj Mahal
158	Förenade Arabemiraten, Abu Dhabi
160	Förenade Arabemiraten, Abu Dhabi – Shejk Zayedmoskén
168	Förenade Arabemiraten, Dubai – Burj Khalifa
176	Några kvinnor
182	Att vara globetrotter

Sverige, Karlstad Östra bron

Östra bron började byggas år 1761 för att ge Karlstad en bro som höll för vårfloderna i Klarälven. Den invigdes 1797 av Gustav IV Adolf men var inte helt klar förrän 1811. Den är 168 meter lång och har 12

granitvalv och är därmed Sveriges längsta stenvalvsbro. Östra bron förklarades 2019 som byggnadsminne.

Snett över Klarälvens östra älvgren står elva så kallade dykdalber. Dessa har används inom flottningen. Mellan dem fanns förr förtöjda länsor som samlade upp drivtimmer.

Sverige, Kristinehamn

Världens största Picassoskulptur

Världens största skulptur av Pablo Picasso står på Picassoudden i Kristinehamn och föreställer hans hustru Jacqueline. Den är utförd av den norske konstnären Carl Nesjar. Skulpturen invigdes 1965 och är gjord i betong. Den är 15 meter hög. Skulpturen kom till efter det att Picasso och den kristinehamnsbördige konstnären Bengt Olson träffats i Paris.

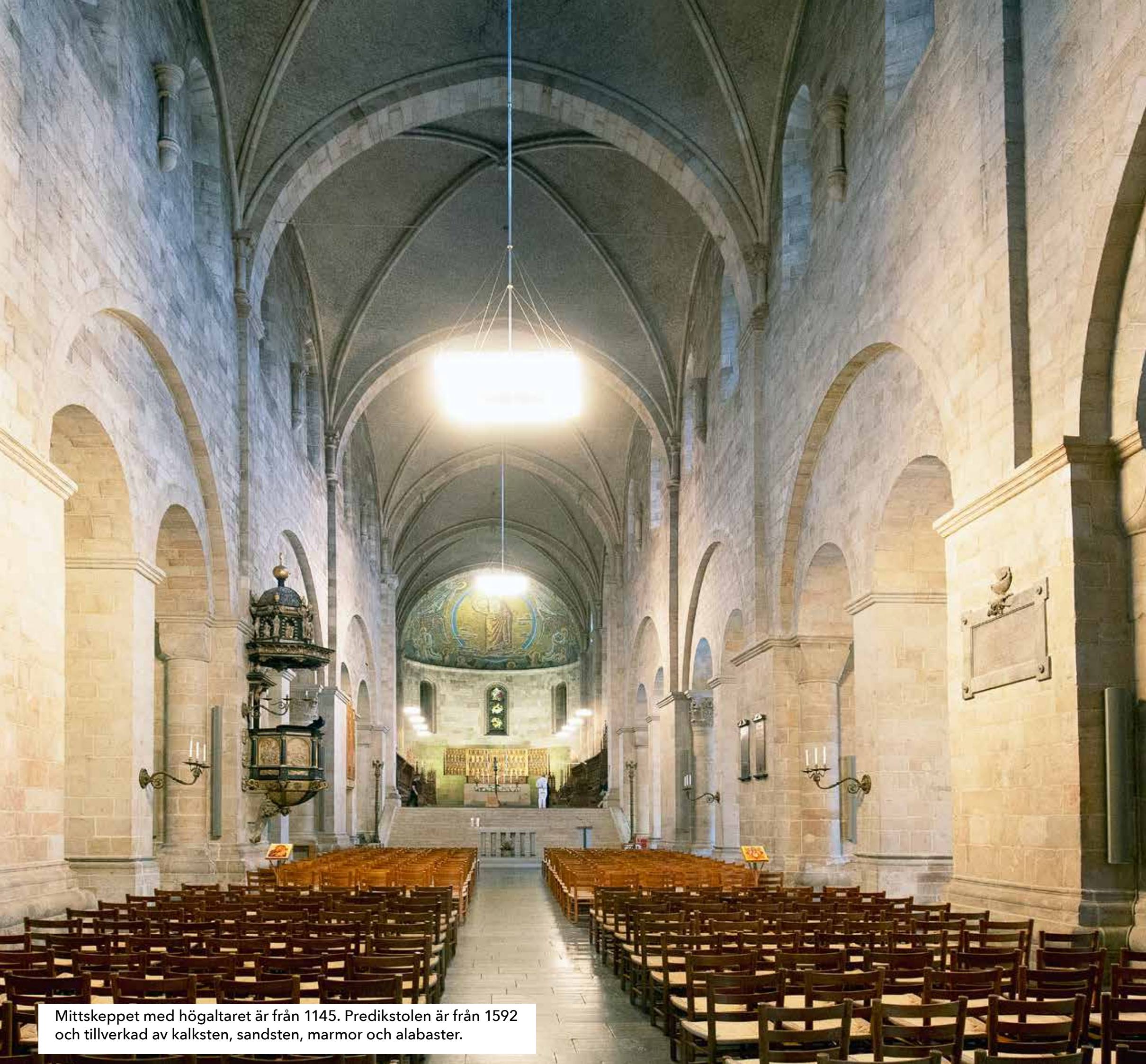
Sverige, Lund

Nordens förnämsta romanska katedral

Lunds domkyrka invigdes 1145. Under de nästan tusen åren sedan dess har kyrkan renoverats ett antal gånger. De medeltida tornen revs och ersattes av de nuvarande i samband med en renovering i mitten av 1800-talet. De är 55 meter höga.

Detalj i koret.

Mittskeppet med högaltaret är från 1145. Predikstolen är från 1592 och tillverkad av kalksten, sandsten, marmor och alabaster.

Det astronomiska uret från 1370 spelar två gånger om dagen *In dulci nobili* samtidigt som sex figurer passerar Maria med Jesusbarnet.

Man tror att jätten Finn, som kramar en pelare i kryptan, föreställer Simson.

Sverige, Göteborg Vinga fyr

På ett avstånd av 10 sjömil från Göteborgs centrum ligger Sveriges utpost mot västerhavet. Det nuvarande fyrtornet, som mäter 46 meter över vattenytan, är byggt i vingaporfyr. Det stod färdigt 1890 med en avancerad linsapparat. Fyren blev elektrifierad 1949.

Det trekantiga tornet, båken, är från 1857. Den första båken fanns på ön så tidigt som 1606 och den första fyren 1841.

Den lilla ön i Göteborgs yttre skärgård är bland annat känd för att Evert Taube är född här.

Sverige, Norge, Finland Treriksröset

Riksgränsen mellan Sverige och Norge markeras med uthuggna gator i skogen och 642 gulmålade rösen. Det nordligaste av dessa är Treriksröset med nummer 294 där Sveriges, Norges och Finlands gränser möts.

Röse 294 sattes upp på 1760-talet och var då gräns mot enbart Norge. Från 1809, då Sverige förlorade Finland blev det också gränspunkt mot Finland.

Det nuvarande röset, som är gjutet i betong, sattes upp 1926. Detta ligger i vattnet. Bakom röset löper gränsgatan i ett skogsparti innan gränsen går vidare upp över fjällmassivet.

För att ta sig till Treriksröset åker man lämpligen båt från byn Kilpisjärvi i Finland över sjön med samma namn. Därefter har man en sträcka på tre kilometer att tillryggälägga till fots.

Sverige, Kiruna Kiruna kyrka

Kiruna kyrka, som ritats av arkitekten Gustaf Wickman och är inspirerad av de norska stavkyrkorna, var färdig 1912. Den är församlingskyrka i Jukkasjärvi församling.

Kyrkans exteriör är utformad i nygotisk stil och interiören är nationalromantisk. Altaret har drag av jugend. Altartavlan är målad av prins Eugen.

Kiruna kyrka utsågs under Arkitekturåret 2001 till "Alla tiders bästa byggnad, byggd före 1950" i Sverige. Den röstades fram av svenska folket som Sveriges mest omtyckta byggnad. Till motiveringarna hörde att den ansågs vara så vacker.

Den värmländske skulptören Christian Eriksson har bidragit till utsmyckningen.

På grund av malmbrytningen i staden kommer kyrkan att flyttas under 2020-talet.

Sverige, Stockholm

Drottningholms slott

Drottningholms slott finns upptaget på UNESCO:s världsarvslista och är Sveriges bäst bevarade kungliga slott. Det är uppfört på 1600-talet och är representativt för all europeisk kunglig arkitektur från den tiden. Tillsammans med det exotiska lustslottet Kina slott, Slottsteatern och den storslagna slottsparken utgör slottsanläggningen en unik helhet.

Slottet byggdes efter franska förebilder av arkitekt Nicodemus Tessin den äldre på uppdrag av drottning Hedvig Eleonora. Flera kungligheter har sedan dess satt sin prägel på slottet.

Vår nuvarande kungafamilj flyttade in på Drottningholms slott 1981 och det är i dag deras permanenta bostad. Rummen i slottets södra del är reserverade för kungaparet. Dock är slottet och parken till största delen öppen för besökare året om.

Norge, Oslo

Operahuset

Oslos operahus invigdes 2008. Det är ut- och invändigt klätt med plattor av carraramarmor. Huvudsalen rymmer 1 358 åskådare. Byggnaden är utformad av arkitektkontoret Snøhetta.

Munchmuseet

Munchmuseet, som invigdes 2021, har kommit till genom att den norske konstnären Edvard Munch testamenterat stora delar av sina alster till Oslo kommun. Utvändigt är det klätt med perforerade aluminiumplåtar. Det är ritat av den spanska arkitektbyrån Estudio Herrera.

Skriet.

Norge Hurtigruten

År 1893 inleddes sjöförbindelsen Kirkenes-Bergen för att knyta ihop Norges norra och södra delar. Båtresan är numera turistanpassad och bjuder resenären på sagolika naturupplevelser i landets skärgård och fjordar.

Nordkap är en udde på Magerøya i Nordkapps kommun i norra Norge. Udden är en 307 meter hög klippa som stupar brant ner i Norra ishavet och markeras med en stiliserad jordglob. Från båten anordnas en utflykt till Nordkap. Knivskjellodden, Norges nordligaste punkt, ligger 1,5 km längre norrut.

Island Blå lagunen

Blå Lagunen ligger väster om Reykjavik i närheten av flygplatsen Keflavik. Att bada i lagunen är ett måste när man besöker Island. Vattnet trycks upp från 2 000 meters djup där det är 240 grader varmt. När det når ytan är temperaturen cirka 39 grader.

En skulptur av Amerikas förste upptäckare Leifr Ericsson står utanför Hallgrímskirkja, som är Islands domkyrka. Han kallade det nya landet *Vinland*.

Island Naturen

När man rör sig ute på vägarna på Island kör man genom ett nästan överallt öde landskap med ständiga påminnelser om att landet skapats genom väldiga vulkanutbrott. Fortfarande är det vanligt med jordbävningar över hela ytan.

Hästar och även får rör sig fritt längs vägarna.

På många ställen kokar jorden. Geysir ligger 80 kilometer öster om Reykjavik. I dess närhet finns Strokkur som numera är mer aktiv än Geysir. Vid utbrotten kan hetvatten och ånga kastas upp 70 meter upp i luften.

Ett av en mängd vattenfall på Island är Skogafoss, 155 kilometer öster om Reykjavik. Fallhöjden är 60 meter.

Enorma vattenmassor vräker sig ned för fallet i Jökulsargljúfur.

Estland, Narva

Stora nordiska kriget

Stora nordiska kriget utspelades under åren 1700-1721. Stormakten Sverige med kung Karl XII angreps från flera håll av Danmark, Polen och Ryssland. Inledningsvis var de svenska insatserna framgångsrika och i Narva nedgjordes den ryska armén år 1700.

Men krigslyckan vände och katastrofen var ett faktum i Poltava 1709, då svenskarna besegrades och Karl XII flydde till Bender i Moldavien, som då ingick i det Osmanska riket. Vid freden i Nystad 1721 fick Sverige avträda de baltiska staterna och Ryssland blev den nya stormakten i norra Europa.

Byst av Karl XII i museet i Narva.

Skulptur av Lenin vid Narvas borg.

Fästningarna i estniska Narva och ryska Ivangorod ligger på ett stenkasts avstånd från varandra, endast åtskilda av floden Narva. Under seklernas gång har fästningen omväxlande tillhört Sverige och Ryssland. Nu ligger den i Ryssland.

Lettland, Riga Jugend

Riga är känd som staden med den högsta koncentrationen av jugendbyggnader av hög kvalitet i hela världen. Cirka 20 av jugendhusen i Riga är skapade av den ryske arkitekten Michail Eisenstein, som var särskilt aktiv i Riga i början av 1900-talet.

Litauen

Korskullen

Sedan 1300-talet har pilgrimmer placerat kors i varierande storlekar på en kulle 12 km norr om Šiauliai i Litauen. För många litauer är detta en helig plats laddad med religiös, politisk och historisk symbolik.

Idag är det omöjligt att säga hur många kors som finns vid Korskullen. Vid en räkning som gjordes 1990 konstaterades att de kors som stod för sig själva var över 12 000. Men därtill kommer alla de kors som antingen är fästade på ett stort kors eller som i större och mindre drivor ligger på marken. Och varje dag placerar vallfärdande ut ett okänt antal nya. Det rör sig om miljoner kors totalt.

Ryssland, Moskva

Vasiljkatedralen

Centralt i Moskva ligger Röda torget. Namnet betyder Det vackra torget. Här i den södra delen ligger Vasiljkatedralen, som beordrats av tsaren Ivan den förskräcklige. Den var färdig 1561.

En skröna säger att tsaren tyckte att kyrkan var så vacker att han lät sticka ut ögonen på kyrkans arkitekt Postnik Jakovlev så att denne inte skulle kunna göra en lika vacker kyrka någon annanstans.

Skulpturen vid katedralen föreställer två män, prinsen Dmitrij Pozjarskij och en slaktare vid namn Kuzma Minin, som båda bidrog till att besegra de invaderande polackerna i början av 1600-talet.

Ryssland, S:t Petersburg Peterhof

Peterhof grundades av Peter den Store 1711 som ett kungligt palats för att fira segrarna i det stora nordiska kriget. Peter ville med detta överglänsa Versailles i Paris. Anläggningen har 176 fontäner som drivs genom självtryck.

Herodes Antipas med Johannes Döparens
avhuggna huvud.

Simson som bryter upp
lejonets gap symbo-
liserar Rysslands seger
över Sverige i slaget vid
Poltava 1709.

Frankrike, Paris

Eiffeltornet

Eiffeltornet restes för att bli en pampig entré till världsutställningen i Paris 1889. Med detta ville man fira 100-årsminnet av den franska revolutionen.

Vid invigningen var tornet 300 meter högt. 1959 placerades en 24 meter hög TV-mast i toppen vilket betydde att byggnaden i dag är 324 meter hög.

Eiffeltornet består av 12 000 järnbalkar sammanfogade med 2,5 miljoner nitar som tillverkats i Borgviks bruk av järn från Saxå bruk i Värmland. Tornet väger 10 000 ton. Det har 1 665 trappsteg till toppen. Konstruktionen målas om vart sjunde år.

Storbritannien, London

Tower Bridge

Tower Bridge över Themsen i London, är en av världens mest kända broar. Den invigdes 1894 och är 244 meter lång.

Museifartyget HMS Belfast, som är förtöjt i närheten av Tower Bridge, tjänstgjorde under andra världskriget och deltog i sänkningen av den tyska slagkryssaren Scharnhorst. Hon deltog också i bombardemanget före landstigningen i Normandie.

Storbritannien, London

Big Ben

Sedan 2012 är det officiella namnet Elizabeth Tower men Big Ben lever kvar i allas medvetande. Tornet har fem klockor som spelar olika melodier varje hel och halv timme samt även markerar kvart över och kvart i. Den största klockan väger 13,8 ton.

Big Ben, som står vid Houses Of Parliament, är en symbol för Storbritannien. Under andra världskrigets radioutsändningar blev den en samlande kraft för landets soldater runt om i världen.

Tyskland, Berlin

Brandenburger Tor

Brandenburger Tor var från början en av 14 stadsportar i Berlins tullmur. Den tillkom 1791 och står i dag som en monumental avslutning på avenyn *Unter den Linden*.

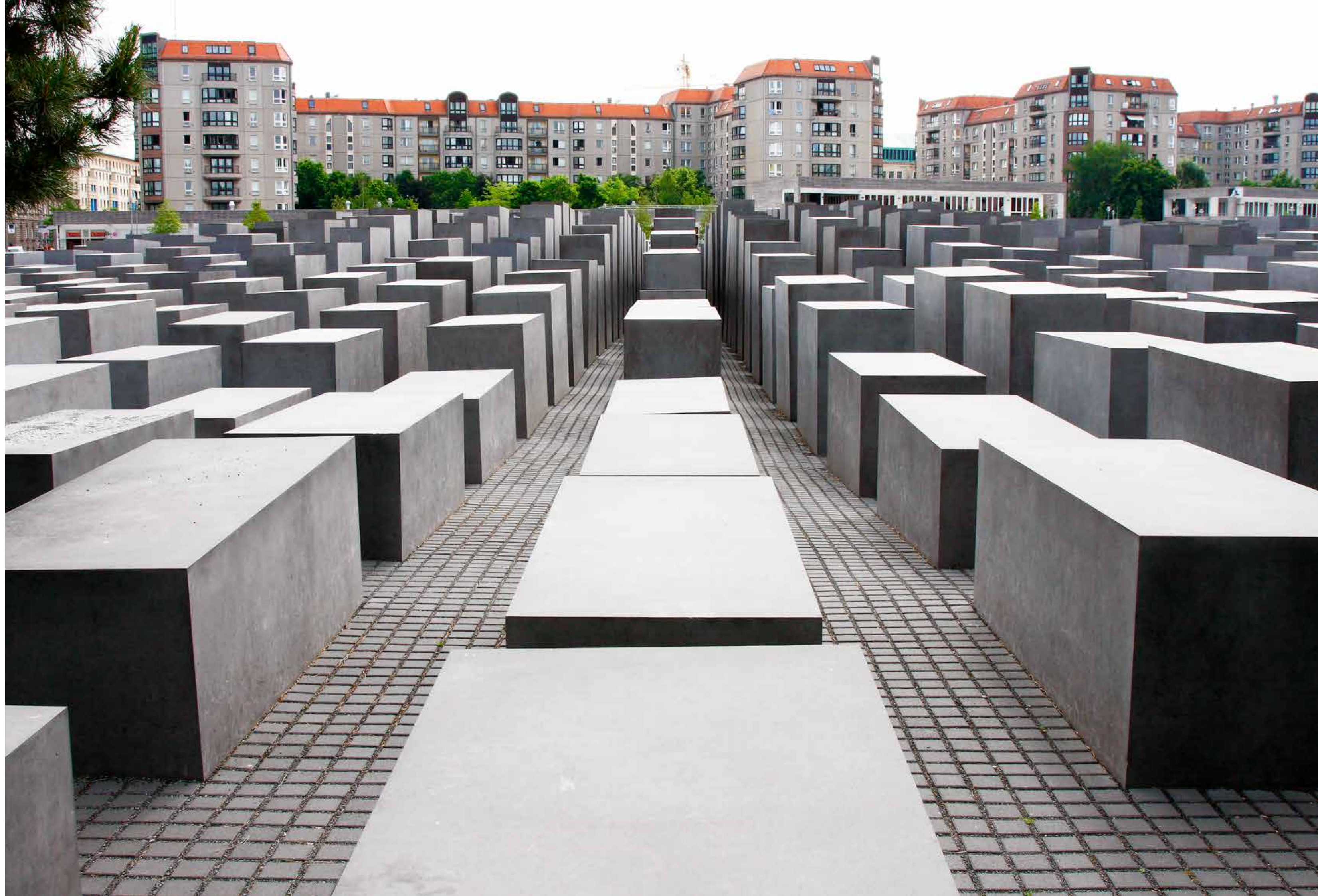
Från början skulle porten symbolisera den blomstrande fredstiden i slutet av 1700-talet. Nazisterna använde porten som symbol för sin makt på 1930-talet. 1963 stängdes porten när berlinmuren byggdes. År 2000 påbörjades restaurering av porten och den kan nu ses som ett tecken på ett enat Tyskland efter murens fall.

Tyskland, Berlin Förintelse- monumentet

Denkmal für die ermordeten Juden Europas är ett minnesmärke i centrala Berlin. Det tillägnades alla judar som blev mördade under förintelsen. Minnesmärket byggdes efter ritningar av arkitekten Peter Eisenman mellan 2003 och 2005 och upptar en yta av 19 000 kvadratmeter i närheten av Brandenburger Tor. Invigningen ägde rum den 10 maj 2005.

Minnesmärket består av 2 711 betongpelare med olika höjd. Mellan dessa pelare finns 0,95 meter breda gångar. Till minnesmärket hör ett underjordiskt museum med bland annat en lista över alla kända judar som blev mördade under förintelsen.

Italien, Pisa

Lutande tornet

Domkyrkan på Piazza dei Miracoli i Pisa är från slutet av 1000-talet. Den har invändigt berömda mosaiker men är framför allt känd för det lutande klocktornet.

Tornet påbörjades år 1173 men redan efter fem år gjorde de dåliga markförhållandena att det började luta varför bygget avbröts. 100 år senare hade marken stabiliserats och bygget återupptogs.

Tornet var klart 1319. Då var lutningen en grad. I dag lutar det 4 grader.

Det runda dopkapellet vid katedralen var klart på 1300-talet.

Interiör i katedralen. Den förnämsta detaljen är predikstolen som skapats av Giovanni Pisano 1310.

Italien, Rom

Colosseum

På den plats där ruinen av amfiteatern Colosseum nu ligger hade kejsar Nero, som regerade åren 54-68, byggt ett förgyllt palats med paviljonger, trädgårdar och en konstgjord sjö. Vid palatset stod en kolossal 40 meter hög förgylld bronsstaty av Nero. Efter Neros död revs palatset men statyn fick stå kvar och denna gav namn åt Colosseum.

Kejsare Vespasianus påbörjade Colosseum år 76 efter Kristus. Den stod färdig år 80, fullbordad av hans son Titus. Anläggningen användes till skådespel av olika slag som gladiatorkamper, avrättningar och djurhetsningar. Vid den storslagna invigningen dödades 11 000 vilda djur.

Italien, Pompeji

År 79 efter Kristus fick vulkanen Vesuvius söder om Neapel ett våldsamt utbrott. Lava strömmade ut. Giftiga gaser och aska slungades upp ur vulkanens inre som ett jättestort svampmoln. Det blev mörkt som på natten och hela staden Pompeji, som var romarnas semesterort, täcktes av ett tjockt lager sand och aska. En stor del av stadens invånare dog i det våldsamma utbrottet.

Pompeji glömdes bort. En helt ny stad växte upp ovanpå lagret av aska. Inte förrän på 1700-talet började man gräva ut staden och fantastiska kulturskatter, som sovit i nästan 1 700 år, kom i dagen.

Spanien, Barcelona

Sagrada familia

År 1882 började man bygga Sagrada familia.
2010 invigdes kyrkan av påven men fortfarande år 2023 är den långt ifrån färdig. Arkitekt var Antoni Gaudí som också skapat flera av Barcelonas övriga spektakulära byggnader.

Bosnien och Herzegovina

Mostar

Den första bron över floden Neretva byggdes 1558 av ottomanerna som då kontrollerade Balkan. Den är ett bra exempel på avancerad ottomansk arkitektur. Under inbördeskriget mellan bosniaker och bosniska kroater förstördes den över 400 år gamla bron men har nu byggts upp igen som en exakt kopia av den gamla.

Grekland, Peloponnesos

Delfi

"Gnothi seauton - känn dig själv"

Oraklet i Delfi styrde världspolitiken i över 1 000 år. På 700-talet före Kristus byggdes ett tempel i Delfi vid Parnasserns fot åt guden Apollon. Här fanns oraklet Pythia och hit kom antikens härskare för att få råd om sitt lands förehavanden.

Pythia var en ung kvinna som försatts i trans och genom mer eller mindre oförståeliga uttalanden siade om framtiden. Besökaren lämnade rika gåvor och präster tolkade oraklets ord. Ända fram till 400-talet efter Kristus spelade oraklets råd en stor roll för utvecklingen i antiken.

Greklands *"sju vise"* var sju män i antikens Grekland som levde mellan åren 620 och 550 före Kristus. De var kända för sin vishet, och deras visdomsord fanns att läsa hos oraklet i Delfi. De var lärjungar och anhängare av den spartanska lärdomen, och hade bevisat sin visdom genom att författa kortfattade tänkespråk, som fanns att läsa hos oraklet, till exempel *"Känn dig själv"* och *"Måtta i allt"*.

Hela anläggningen låg på Parnassens
sluttning med vidsträckt utsikt över en dal.

Grekland, Peloponnesos Lejonporten

På 1600-talet före Kristus grundades bronsåldersriket Mykene. En av kungarna i landet var Agamemnon som ledde kriget mot Sparta enligt Illiaden. Mykenarna var ett krigiskt folk. De omgärdade sina städer med enorma murar. Lejonporten var ingången till borgen i Mykene.

Kung Agamemnons dödsmask hittades i hans grav inte långt från Lejonporten.

Portugal, Sagres

Europas sydvästligaste punkt

I sydvästra hörnet av Portugal ligger den lilla staden Sagres. Platsen är känd för att *Henrik Sjöfararen* här hade etablerat den sjöfartsskola som lade grunden till de portugisiska upptäcksresorna under 1400-talet. Detta ledde bland annat till att Vasco da Gama upptäckte sjövägen runt Afrika till Indien 1498.

Naturen i området är ödesmättad med endast lågväxande buskvegetation och höga, branta klippor som stupar ned mot ett oändligt hav.

Henrik Sjöfararen anlade en borg i staden.

USA, New York

Frihetsgudinnan

Det egentliga namnet på Frihetsgudinnan är *Liberty Enlightening the World* (Friheten upplyser världen). Statyns järnstomme är konstruerad av Gustave Eiffel, Eiffeltornets skapare.

Frihetsgudinnan öppnades för allmänheten 1886 och var för många utvandrare det första som de såg av sitt blivande hemland i slutet av 1800-talet. Statyn är ritad av den franske skulptören Frédéric Auguste Bartholdi. Frihetsgudinnan är 93 meter hög. 354 trappsteg invändigt leder upp till kronan.

USA, San Fransisco

Golden Gate Bridge

Golden Gate-bron är en hängbro över sundet Golden Gate i San Fransisco. Bron invigdes 28 maj 1937 och är 2 737 meter lång med ett brospann på 1 280 meter. Den var världens längsta hängbro fram till 1964 och är en av världens mest omskrivna broar. Golden gate-Bron ritades av Joseph Baermann Strauss som även har ritat järnvägsbron över Trollhätte kanal i Vänersborg.

USA, New Orleans

Jazzens födelsestad

Efter amerikanska inbördeskriget mellan Nord- och Sydstaterna i mitten av 1800-talet blev många musiker från marschorkestrarna arbetslösa. För att försörja sig började de spela sina melodier runt om i södra delarna av landet. Deras musik blandades upp med de frigivna slavernas rytmiska traditionella musik med rötter i Afrika. Ofta kunde de inte noter och en improviserad musik skapades. New-Orleans-jazzen föddes.

Louise Armstrong, en av de stora inom jazzmusiken, föddes i New Orleans den 4 augusti 1901.

Mexiko

Chichén Itzá

Chichén Itzá hade sin storhetstid under maya-perioden, åren 500 till 900, och itzátiden fram till 1400-talet då spanjorerna erövrade landet. Ruinerna av denna stad, bestående av en mängd olika byggnader från dessa år, upptäcktes i djungeln på 1800-talet.

Mayakulturen var otroligt grym. För att blidka gudarna offrade man människor, ofta unga kvinnor. Dessa drogades innan de kastades i de underjordiska källorna, cenoterna, där de drucknade.

Men kulturen var högtstående och i observatoriet studerades stjärnorna och man tillämpade en almanacka som var lika exakt som den vi använder i dag.

Kukulkan var den förnämste guden. Han styrde över ledarskap, jordbruk, språk, himmel och jordbävningar.

Den stora pyramiden, som fått namnet Slotet, är 24 meter hög. Den är en almanacka. 365 trappsteg, lika många som årets dagar, leder upp till templet ägnat åt guden Kukulkan.

Ett ormhuvud i markplanet vid Slottet visar att guden Kukulcan har kommit ned till jorden. Terrasserna på pyramiden är så utformade att man i skuggorna kan utläsa när vår- och höstdagjämning infaller. I bakgrunden Krigarnas tempel.

Guatemala Solola

Solola är en stad i Guatemalas högland belägen på över 2 000 meters höjd med cirka 15 000 invånare. Huvuddelen av befolkningen består av Maya-indianer.

För oss är staden framför allt känd för att den har gett namn åt en flicka i en visa av Evert Taube. Astri Taube har gjort en medaljong av Evert som sitter i kommunhuset.

Brasilien, Brasilia

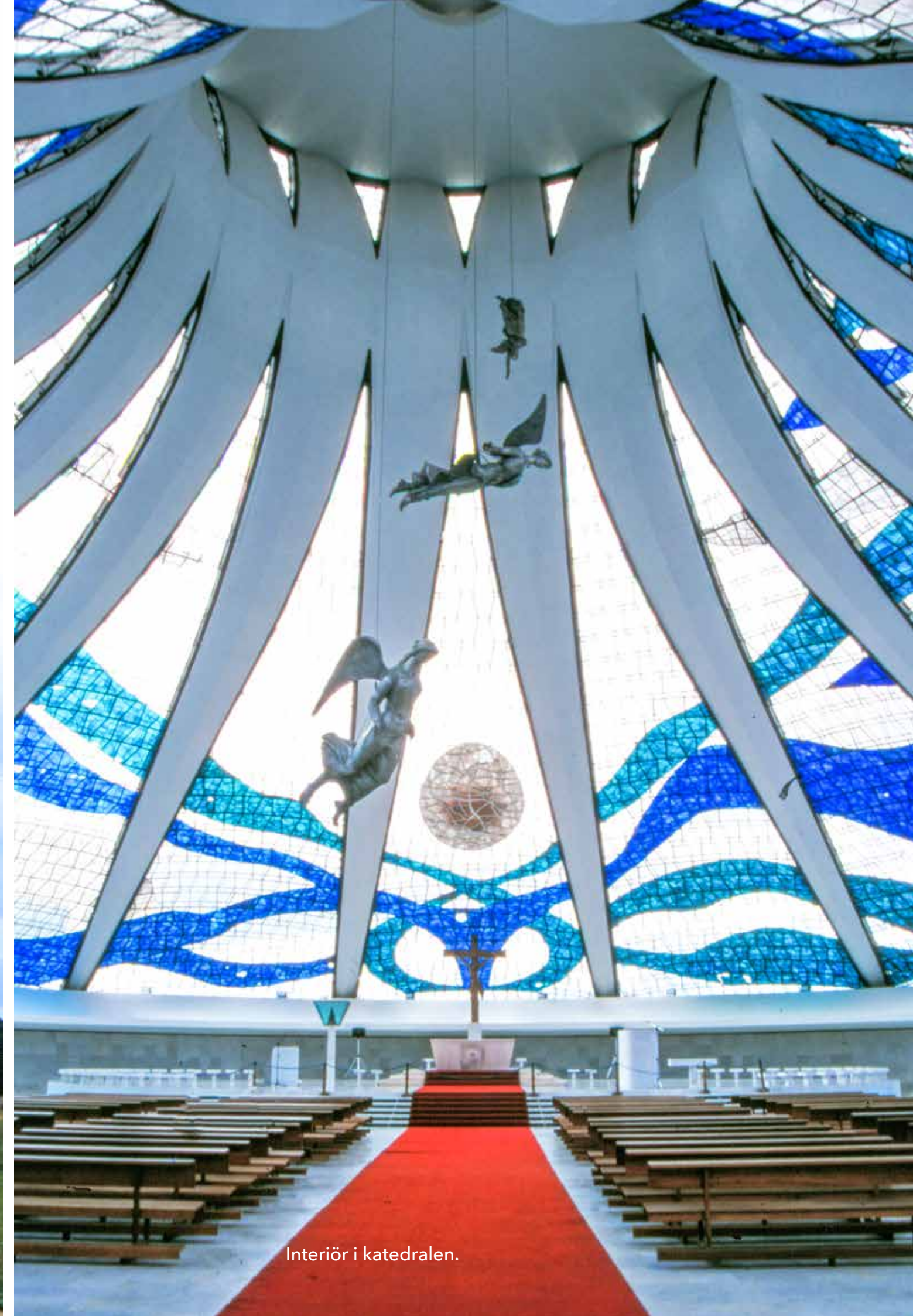
Ända sedan slutet av 1800-talet hade tankar på att bygga en ny huvudstad i det inre av Brasilien funnits. Men det dröjde till 1957 innan en tävling utlystes om hur en sådan skulle se ut. Tävlingen vanns av arkitekten Lúcio Costa och redan efter tre år kunde den nya staden invigas.

Huvuddelen av de offentliga byggnaderna ritades av arkitekten Oscar Niemeyer och hela staden har fått ett futuristiskt utseende.

Katedralen invigdes 1970. Bygget påbörjades efter Oscar Niemaier's ritningar 1958.

Interiör i katedralen.

PANTEÃO DA PÁTRIA E DA LIBERDADE TANCREDO NEVES

Bakom skulpturen *Krigarna* står en kenotaf, det vill säga ett gravmonument, tillägnat Brasilien och landets hjältar. Byggnaden innehåller utställningshall och museum.

Turkiet, Istanbul

Hagia Sofia

År 537 stod den bysantinska arkitekturens mästerverk Hagia Sofia klar som kyrka för den tidiga kristendomen och blev senare symbol för den grekisk-ortodoxa kyrkan. Efter Konstantinopels fall 1492, då otomanerna invaderade staden, omvandlades byggnaden till moské. Som sådan fungerade den fram till år 1934 då Kemal Atatürk gjorde om den till museum och den togs upp bland UNESCO:s lista över världsarv. År 2020 deklarerade president Erdogan att det som från början var en kristen kyrka på nytt skulle användas som moské.

Golvytan mäter 77x79 meter och kupolen svävar 56 meter ovanför mittskeppet. Kyrkan är byggd i två våningar. Islam tillåter inga avbildningar av människor och därför täcktes kyrkans mosaiker över när byggnaden förvandlades till moské på 1400-talet. Dessa har nu frilagts igen.

En kuriositet är att vikingar i tjänst hos kejsaren på 800-talet gjort en inristning i ballustraden på övervåningen.

Kyrkan Hagia Sofia byggdes på 500-talet, förvandlades till moské på 1400-talet och blev museum 1934. År 2020 har byggnaden på nytt blivit moské.

Vikingen Halvdan ristade på 800-talet
sitt namn på andra våningens balustrad.

la tarikh Viking'ce
yazı HALVDAN
okunabilmektedir.
The Viking's graffiti
are illegible except for
the name HALVDAN
It dates 9th century

De ursprungliga mosaikerna täcktes över när muslimerna tog över kyrkan på 1400-talet. Ett arbete med att återställa dem pågår.

Egypten, Kairo

Cheopspyramiden

Pyramiderna i Giza, 14 kilometer utanför Kairo, byggdes som gravar åt faraonerna Cheops, Chefren och Mykerinos 2 500 år före Kristus. Totalt finns nio pyramider på området och där står också sfinxen.

Cheops pyramid är 138 meter hög. Ursprungligen var den täckt av ett lager med vitpolerad kalksten. Den består av 2,3 miljoner stenblock som vardera väger 2,5 ton. Den är det enda av den antika världens sju underverk som fortfarande finns kvar. I pyramidens innandöme finns tre kända större gravkammare. Väggarna är rikt dekorerade men inga egentliga fynd har gjorts på grund av att gravplundrare tagit sig in i gravarna.

Tanzania/Kenya Kilimanjaro

Afrikas högsta berg ligger i norra Tanzania nästan på gränsen mot Kenya. Det är en slocknad vulkan som är 5 895 meter hög. Namnet är en sammansättning av de swahiliska orden *kilima* som betyder *berg* och *njaro* som betyder *vit*, alltså *det vita berget*.

Beväpnad eskort skyddade oss i de oroliga gränstrakterna mellan Kenya och Tanzania.

Kina, Jinshanling

Kinesiska muren

På 200-talet påbörjades byggandet av den kinesiska muren till skydd mot nomadstammar i norr då Kinas förste kejsare Qin Shi Huangdi styrde landet. Ända fram till mitten av 1600-talet har muren byggts på och till och har i dag en längd av cirka 600 mil. Muren är jordens längsta byggnadsverk, världens största militära försvarsmur och ett av världens mest besökta turistmål.

Kinesiska muren är listat som UNESCO:s världsarv och räknas som ett av världens sju nya underverk.

Kina, Peking Himmelska fridens torg

Världens största torg, 765x285 meter, finns framför ingången till den Förbjudna staden i Peking. I norra delen av torget finns Mao Zedongs minneshall.

År 1989 genomförde studenter stora demonstrationer på torget. Man protesterade mot korruption i det kommunistiska partiet och ville ha större demokratiska rättigheter. Demonstrationerna slogs ned med brutalt våld och över 3 000 studenter bedöms ha blivit dödade av Folkets befrielsearmé.

Kina, Peking Förbjudna staden

24 kejsare har styrt Kina från *Förbjudna staden* sedan dess invigning år 1421 fram till att Qingdynastin störtades 1911. Förbjudna staden är till ytan världens i dag största palats. Det påstås ha 9 999 ½ rum, men det verkliga antalet är 9 371.

I dag är Förbjudna staden ett av Kinas och världens mest besökta turistmål och inrymmer bland annat *Palatsmuseet*. Sedan 1987 är Förbjudna staden listat av UNESCO som världsarv.

Myanmar, Yangoon Shwedagon- pagoden

Gyllene pagoden i Yangoon är Burmas heligaste plats. Den innehåller relikier från fyra buddhor, bland annat åtta hårstrån från Siddhartha Gautama.

Stupan är 110 meter hög och helt förgylld. Undre delen är täckt av 8 688 guldplåtar och den övre delen av ytterligare 13 153. I toppen finns 5 438 diamanter – den största väger 76 carat – tillsammans med 2 117 rubiner, safirer och andra ädelstenar. Stupan var färdigbyggd på 500-talet.

Thailand, Bangkok

Wat Prah Kaew

Centralt i den gamla stadsdelen i Bangkok ligger det ståtliga templet Wat Prah Kaew granne med Grand Palace. Templet är framför allt känt för smaragdbuddhan, en skulptur utskuren i ett enda block jade från Indien år 43 före Kristus. Smaragdbuddhan bringar lycka till den som dyrkar guden. Tyvärr får man inte fotografera den.

Templet var färdigbyggt 1784. Det upp-tar ett stort område i staden och innehåller totalt mer än 100 byggander.

Thailand, Kanchanaburi Tigerparken

En munk i templet *Wat Praluangtamahabua* har tagit hand om ensamma tigerungar då deras mammor fallit offer för tjuvskyttar. Besökare kan se dem och till och med klappa tigrarna. Inkomsterna från turister bidrar till att sköta djuren.

Thailand, Kanchanaburi

Bron över floden Kwai

Efter det att japanerna hade erövrat Singapore under Andra världskriget ville man upprätta en järnvägsförbindelse till Burma. Ett hinder på vägen var floden Kwai i västra Thailand och krigsfångar utnyttjades till att bygga en bro över floden.

En film med Alec Guinness i huvudrollen har visat de fasansfulla lidande som arbetarna fick utstå.

Kambodja, Siem Reap

Angkor Wat

Angkor Wat är världens till ytan största religiösa anläggning. Den byggdes som ett hinduiskt tempel i Khmerriket under 1100-talet. Senare övergick det till att vara buddhistiskt vilket det fortfarande är.

Ursprungligen var Angkor landets huvudstad men efter det att Siam, dagens Thailand, besegrat khmererna 1431 flyttades huvudstaden till Phnom Penh. Djungelns banjanträd är nu på väg att ta över den gamla huvudstaden.

Nord- Sydkorea, DMZ

Fortfarande har inget fredsavtal mellan Nord- och Sydkorea kommit stånd efter koreakriget som startade 1950. 1953 slöts ändå vapenstillstånd och en demilitariserad zon, DMZ, upprättades vid 38 breddgraden. Zonen är 248 km lång och 4 km bred. Mitt i zonen går vapenstillståndslinjen.

Tredje aggressionstunneln är en av fyra kända tunnlar under den demilitariserade zonen. Den upptäcktes 44 km från Seoul den 17 oktober 1978 efter information av en avhoppare från Nordkorea. Tunneln är 1,7 km lång, 2 meter hög och 2 meter bred och går på 73 meters djup i berggrunden. Nordkorea uppger att tunnelarna använts till att leta efter kol, detta i en berggrund bestående av granit!

Genom tunnelarna skulle Nordkorea kunna föra fram 30 000 soldater med lätt utrustning för ett överraskande anfall mot Sydkorea. Man misstänker att ytterligare tjugo tunnlar finns under DMZ vilka ännu inte har lokaliserats.

Ett delat klot vid nedgången till den tredje tunneln, inte långt från järnvägsstationen Dorasan, symboliserar det delade Korea.

Japan, Itsukushima

Shintohelgedomen

Ursprungligen var det inte tillåtet för vanliga människor att besöka den heliga ön *Itsukushima*. För att ändå ge pilgrimmer möjlighet att gå iland byggdes templet som en brygga så att byggnaden tycktes flyta på vattnet när det var högvatten och besökarna kunde styra sina båtar genom templets torii.

En torii är en traditionell japansk portal, som vanligtvis fungerar som ingång till en shintohelgedom. Den står som påminnelse för att rening bör ske, innan man träder in på helig mark. En Torii anses hålla borta dåligt inflytande av onda andar.

Helgedomens anor sträcker sig tillbaka till 500-talet. Den upptogs på UNESCOs världsarvslista 1996.

Japan, Hiroshima

Minnesplatsen för den första kärnladdningen

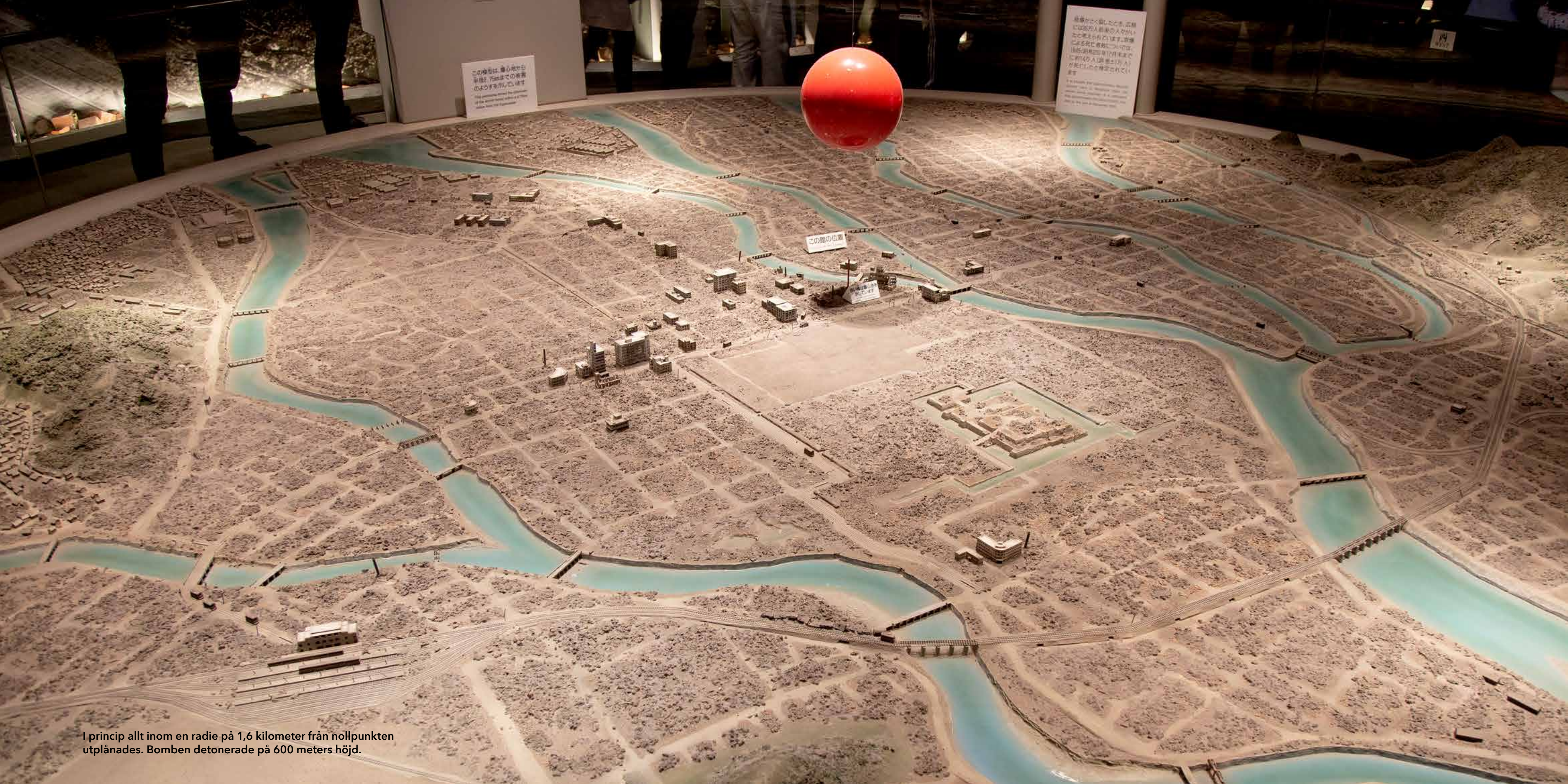
Efter hårda strider och enorma förluster på båda sidor i sydöstra Asien under andra världskriget hade japanerna kapitulert på de flesta frontavsnitten på sommaren 1945. Emellertid ville man inte ge upp på de japanska öarna. Militärledningen i USA gjorde bedömningen att en invasion där skulle kräva ytterligare enorma mängder stupade och president Harry S Truman beslutade då att kärnladdningar skulle få användas för att minska de amerikanska förlusterna.

Den 6 augusti 1945 fälldes den första kärnladdningen, som fått namnet Little Boy, över Hiroshima vilket ledde till japansk kapitulation. Cirka 70 000 soldater och civila dog omedelbart och lika många den följande tiden som följd av bränn- och strålskador.

Bomben var uranbaserad och vägde 4 000 kilo. Den släpptes på 10 000 meters höjd och detonerade 600 meter över marken. Vid explosionen hade den en temperatur på en miljon grader. I princip allt inom en radie på 1,6 kilometer från nollpunkten blev totalförstört.

I Hiroshima finns en minnesplats med bland annat en ruin som sparats för att för alltid påminna om ödesdagen 1945.

この模型は、爆心地から半径2.5kmまでの被害のようすを示しています。
This presentation shows the situation of the atomic bombing within a 2.5km radius from the point of detonation.

この爆の位置
ここが原爆の位置です

被害が最大だったとき、広島には約35万人の人々がいました。そのうち約10万人が被爆したと推定されています。1945年8月15日の広島原爆は、約14万人（死者と1万人）が死んだと推定されています。

I princip allt inom en radie på 1,6 kilometer från nollpunkten utplånades. Bomben detonerade på 600 meters höjd.

Indien, Agra Taj Mahal

Mogulhärskaren Sha Jahans favorithustru Mumtaz Mahal dog i samband med att hon födde sitt fjortonde barn. Sha Jahan sörjde henne mycket och lät bygga *Taj Mahal* som hennes mausoleum i staden Agra i norra Indien.

Senare avsattes Sha Jahan av sin son Aurangzeb och sattes i husarrest i det närbelägna *Röda fortet*. Härifrån kunde han se Taj Mahal och minnas sin älskade hustru och sin storhetstid som härskare över mogulernas rike.

Genom en valvport kommer man in i mausoleets område som omfattar en yta på 300x300 meter med flera byggnader. Fyra stycken 40 meter höga minareter omger själva graven som kröns av en 35 meter hög kupol.

Taj Mahal. Vy från Röda fortet.

Interiör i Mumtaz Mahals grav.

Förenade Arabemiraten, UAE

Abu Dhabi

Sju emirat: *Abu Dhabi, Ajman, Dubai, Fujairah, Ras al-Khaimah, Sharjah och Umm al-Qaywayn* bildar tillsammans Förenade Arabemiraten. En emir styr landet från huvudstaden Abu Dhabi. Exploatering av olja från 1960-talet har förvandlat UAE till ett av världens rikaste länder.

Högvakten på marsch.

Förenade Arabemiraten,
Abu Dhabi
**Schejk
Zayed-moskén**

Abu Dhabi är huvudstad i Förenade Arabemiraten. Här finns landets största moské, *Schejk Zayed-moskén*. Den uppfördes av landets grundare, *HH Sheikh Zayed bin Sultan Al Nahyan*, och var färdig 2007. Han ville sprida fridens budskap över hela världen för att visa islams tolerans.

Moskén har plats för 40 000 personer. Den har fyra stycken 107 meter höga minareter och 82 kupolvalv.

Turister kan besöka moskén. Kvinnor måste ha heltäckande klädsel. Mäns klädsel ska vara vårdad. Shorts är inte tillåtet. Noggrann kontroll görs vid inpasseringen.

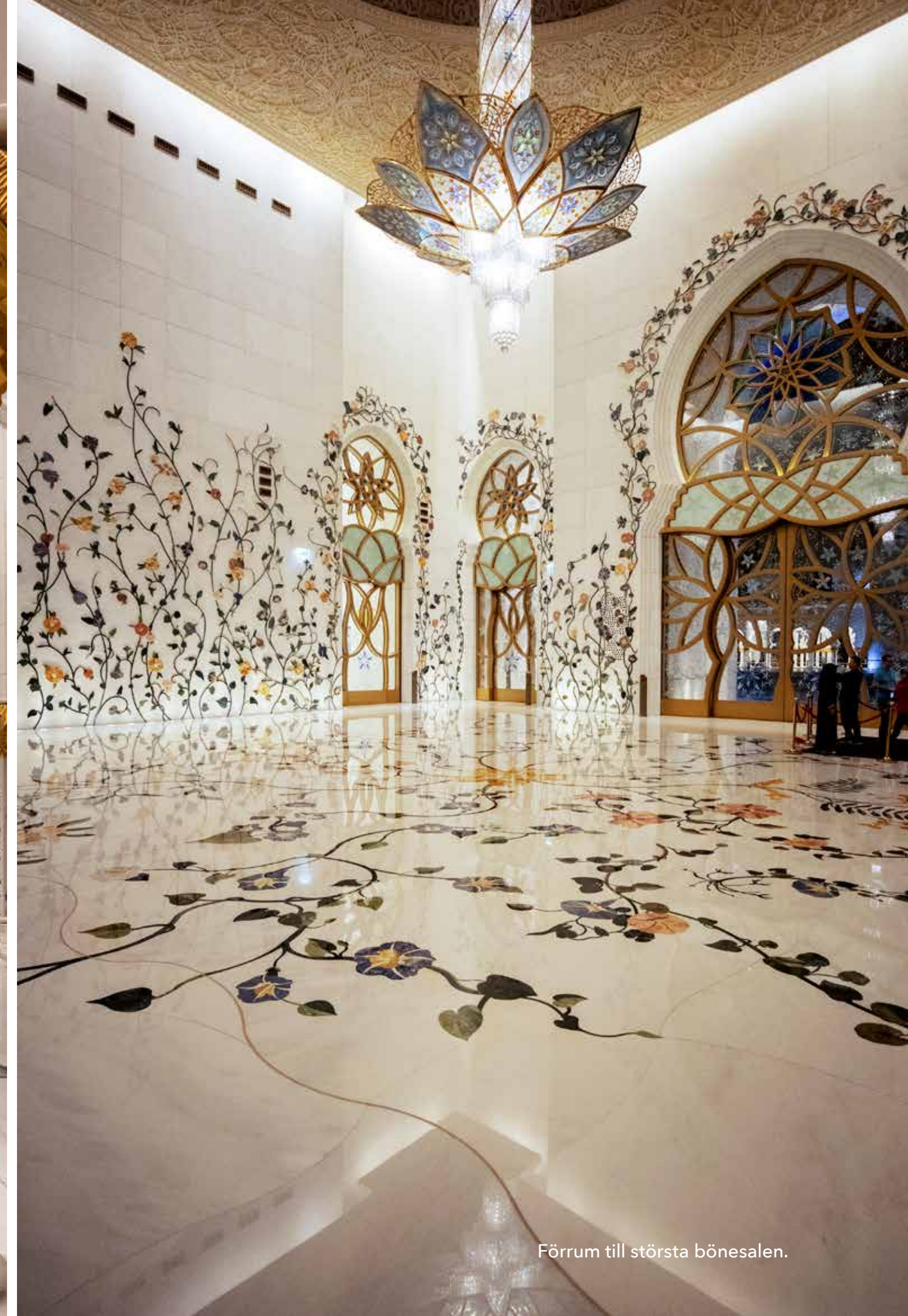

De fyra minareterna är 107 meter höga. Moskén har 82 kupolvalv, det högsta är 85 meter högt.

Runt innergården löper en pelarförsedd gång.

Förrum till största bönesalen.

Största bönesalen har plats för 7 000 gudstjänst-deltagare. På golvet ligger världens största matta som har 2 268 000 knutar och väger 35 ton.

Förenade Arabemiraten, Dubai

Burj Khalifa

Den 4 januari 2010 invigdes världens högsta byggnadsverk i emiratet Dubai i Förenade Arabemiraten. Den har *163 våningar* och är *828 meter hög*. Skyskrapan används som hotell, kontor och bostäder. Burj Khalifa har fått sitt namn som en hyllning till Förenade Arabemiratens president *Khalifa bin Zayed Al-Nahyan*.

Kostnaderna för att bygga Burj Khalifa uppgick till 400 miljarder dollar. Grunden lades år 2005. Upp till 591 meter har armerad betong används i konstruktionen. Eftersom det inte var möjligt att pumpa betong högre upp har man till de översta våningarna använt stål.

Från utsiktsplatsen på 125:e våningen, som ligger 456 meter över marken, ser man områdena runt Dubai. Därifrån ser skyskraporna runt Burj Khalifa ut som dockhus.

Kvällstid visas ett bildspel på byggnadens fasad och en vattenorgel spelar i dammen framför Burj Khalifa.

Hela staden Dubai är byggd på sand i
utkanten av den arabiska öknen.

Mässingsringarna, som kvinnorna i Myanmar bär, kan väga upp till 20 kilo. Urssrunligen var de ett skydd mot tigrar som dödade genom att bita sitt byte i halsen.

Några kvinnor

Kvinnor har en enastående förmåga att fascinera. De klär sig annorlunda. De är nyfikna. Många låter sig gärna fotograferas. De är mer spännande än män. Därför tycker jag att några av dem, som vi har mött, får betraktas som landmärken i den här boken.

En nyfiken kvinna i Indien.

Teförsäljerskor i Sri Lanka.

Bananförsäljerska i Kenya.

Gammelmormor på Bali.

Kvinna i Dubai.

MC-kvinna klädd i niqab med två barn på paket-hållaren i Marrakech.

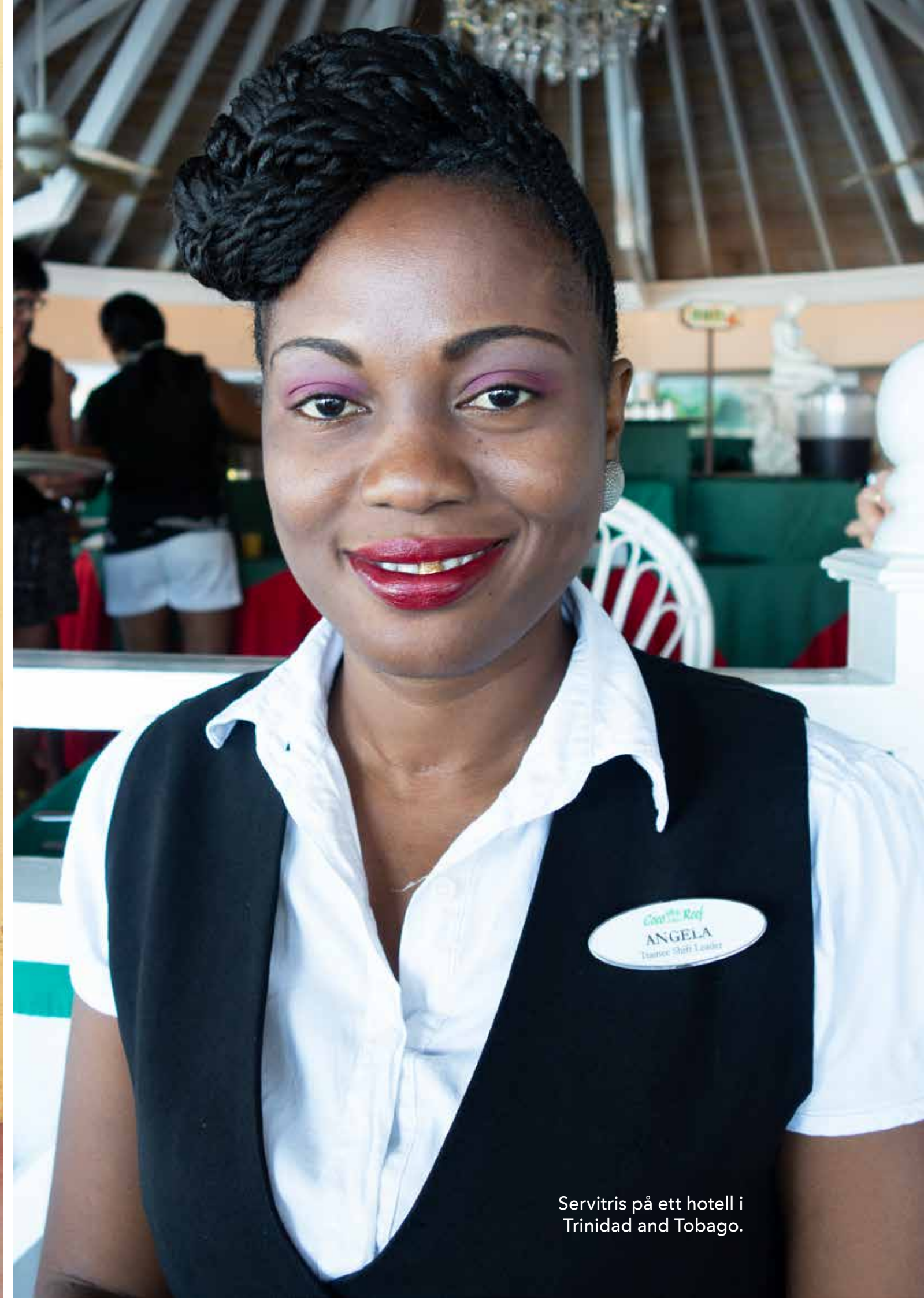
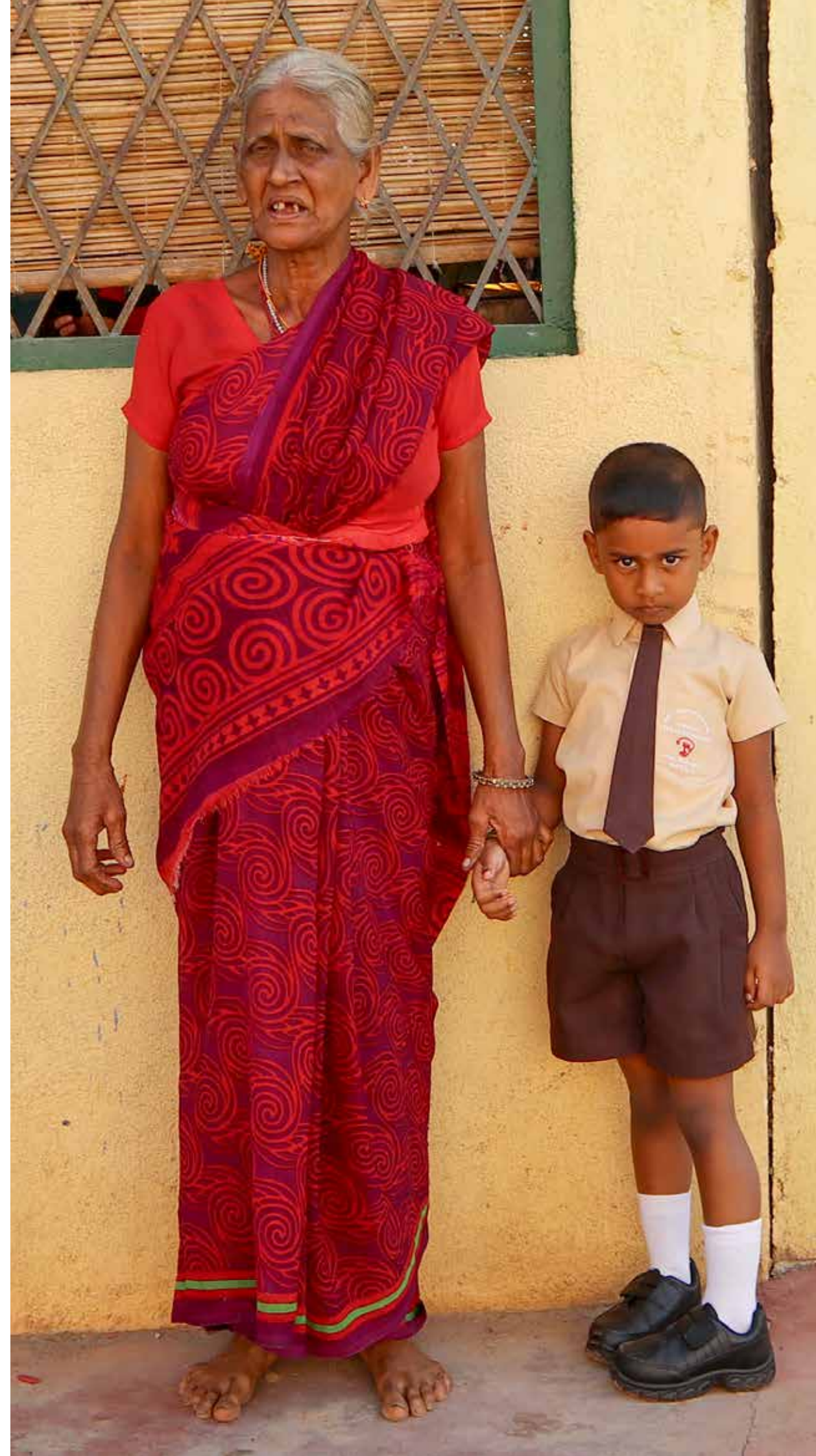

I den buddhistiska tros-
åskådningen ingår att man
efter sitt liv
på jorden
återföds i ny
gestalt i ett
nytt liv. Bom
Temander
tar hand om
skadade djur
och har under
sina vingar
stora mäng-
der både
hundar, kat-
ter och fåglar.
Kanske är en
av hennes
papegojor
hennes mor-
far.

Kvinna
hjälp
sitt
barnbarn
till skolan i
Sri Lanka.

Vår i Japan.

Servitris på ett hotell i
Trinidad and Tobago.

Att vara globetrotter

Många länder har vi sett men fortfarande återstår bland annat operan i Sidney och Inkakulturen i Machu Picchu. Många spännande och intressanta upplevelser har vi med oss. Det underbara med att vara road av att resa är att man aldrig kan säga att man har sett och upplevt allt. Bilderna i den här boken är valda för att representera det jag betraktar som landmärken i några av de länder som vi har besökt.

Besök hos en
ormtjusare på
El Fna-torget i
Marrakech.

Vid relingen på det italienska kryssningsfartyget Costa Diadema
i Persiska viken utanför Abu Dhabi.

Vår första resa gick till Rimini i norra Italien 1963 med ett propellerplan som med stor möda klarade av att flyga över Alperna. Sedan dess har Inger och jag blivit ett väl fungerande team. Inger har alltid hand om pengarna. Hon har också varit en flitig inspiratör till att upptäcka olika kulturer i världen. Dessutom har hon hållit reda på mig när jag plötsligt kommit på avvägar då jag letat en ny bildvinkel. Jag har svarat för dokumentationen.